

Telefon št. 45-85

VOJNI INVALID

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja vsakega
25. v mesecu. Posamezna šte. 1 Din.
— Naročnina mesečno 1 Din. — Rokopisi se ne vračajo.
— Nefrankirana pisma se ne sprejemajo — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica.
Telefon šte. 45-85.

Po kongresu

Letošnji XIII. kongres Udruženja vojnih invalidov bo ostal zabeležen v zgodovini naše organizacije s prav posebno pomembnostjo. Po izvojevanju borbi za novo invalidsko uredbo, po izvršenih občnih zborih oblastnih odborov in ko je tudi že minila dvestletna upravna doba Središnega odbora, je bilo določeno, naj se vrši v začetku oktobra v Zagrebu. Toda ta, že preje določeni čas kongresa je padel v težko dobo in nesigurne okoliščine. In prav to dejstvo je morda vzrok, da si je pridobil posebno obeležje pomembnosti, da je v nas vseh, ki smo bili na njem, zapustil težke dojme in deloma tudi mučne vtise. In ako danes, ko že stojimo pred dovršenim dejstvom, obrnemo svoj pogled nazaj za namenom ugotoviti vzroke te posebne pomembnosti XIII. kongresa, nam stopata živo pred oči dve dejstvi, ki jih ne moremo odobravati in ki zapuščata v srcih resnih in v borbi za invalidske pravice preizkušenih borcev silno deljena čustva, to je filmska naglica, s katero se je kongres vršil in dokončal, kakor tudi odhod hrvatskih invalidov s kongresa in izjava o njihovem izstopu iz Udruženja vojnih invalidov.

»Naglica ni nikjer dobra«, se glasi že znani slovenski pregovor in kako naj odobravamo tako naglico kongresa. Komaj kakih 5 ur je moralo zado- stovati za izvolitev odborov, za pretres poročila, za reševanje prošelj in pritožbo, za resolucijo in volitve novega odbora. Kako pičlo odmerjen je bil ta čas, bo jasno vsem že iz samega dejstva, da je poročilo, ki ga je Središni odbor že v naprej razposlal vsem delegatom, obsegalo 68 tipkanih strani. Debatata, ki se je vodila deloma okrog načelnih vprašanj, deloma tudi o posameznih delih poročila, nikakor ni bila zadostna in tudi ne tako obširnemu poročilu ustrezajoča. Vajeni, da so se vršile razprave o poročilu po dva dni, smo stali zaprepaščeni pred to filmsko naglico, toda vsi smo bili pod dojmom neke težke depresije, pričakujoč dogodkov, ki se imajo odigrati in ki bodo usodno vplivali na kongres. In prav ta depresija je pripomogla, da so delegati šli mirno mimo tega, da se je sklepalo o poročilu odbora za prošnje in pritožbe, čeprav odbor ni podal svojega poročila, da so se sforsirale volitve, čeprav kandidacijski odbor predhodno ni razpravljajal o sestavi liste, ki jo je moral radi tega tekom nekaj minut predložiti. Vsi smo stali pred nekim težkim vtisom — ves program mora biti predelan že v soboto, a slavnostni kongres in formalna potrditev vseh sklepov v nedeljo dopoldne.

In tako prehajamo k drugemu dejstvu, ki je bilo povod in tudi vzrok tega postopka — k odhodu vseh delegatov hrvatskih oblastnih odborov. Po prečitavanju izjav hrvatskih delegatov in odgovora kongresa, ki ju priobčujemo na drugem mestu, sta si segla dr. Krpan, zastopnik hrvatskih invalidov in predsednik Udruženja Nedić v roke in se poljubila v slovo.

Neka, silno velik vtis povzročujoča tišina je zavladala med delegati invalidi in oko marsikaterega je bilo rosnost. Ko so stali ti borci na bojnih poljanah in v težkih borbah zrlji smrti v obraz, jim niso stopale solze v oči, ker jim je pogum napolnjeval junaška srca, toda ko so naše vrste zapuščali bratje, soborci in sodelavci, tedaj so se tudi v dušah teh mnogih preizkušenih junaških bojevnikov — sedaj invalidov — pojavila nežna čustva in opaziti je bilo potrptost tako pri odhajajočih kakor

tudi pri onih, ki so ostali. Toda invalidi borci so znali vedno razsodno sprejemati udarce in iz njih črpati nove moči za nadaljno delo. In tudi ta težki udarec bomo morali uporabiti kot dragoceno izkušnjo za močno oporo svojega nadaljnjega konstruktivnega dela.

Ostalo nam je upanje; kot v daljavi se je pojavil žarek, ki je vzbudil v naših srcih vero, da se bomo vendar le še našli. Pred odhodom je izjavil dr. Krpan: »Sedaj odhajamo, ker hočemo biti samostojni, toda duhovnih vezi z vami ne prekinjamo!« Ostala je torej duhovna vez med novo osnovanim društvom hrvatskih invalidov in našim Udruženjem. Ta zveza nam mora biti nad vse dragocena, in negovati jo bo treba z največjo pozornostjo, ker edino s pomočjo te se bomo zopet našli

— iskati bo treba le novih potov, novo osnovo ustvariti in če ne bo mogoče obdržati Udruženja v sedanjih obliki, bo treba skušati omogočiti sodelovanje vojnih žrtev vse Jugoslavije na povsem drugačni bazi.

»V Brodu osnovano in v Zagrebu okrnjeno invalidsko udruženje mora ponovno vzkliti ter ustvariti trdno osnovo za sodelovanje vseh vojnih žrtev Srbov, Hrvatov in Slovencev.« To je imperativna zahteva, ki jo stavljamo nememu, čeprav samo začasnemu odboru, ker verujemo, da je predsednik Nedić govoril iz src nas vseh, ko je izjavil:

»Naša organizacija bo živela!
Naša organizacija bo močna!
Naša organizacija bo složna!«

Potek XIII. kongresa Udruženja vojnih invalidov v Zagrebu

Dnevni red letošnjega kongresa Udruženja vojnih invalidov je bil ravno trikrat spremenjen. Ko smo se v soboto 7. oktobra po dovršeni plenarni seji Središnega odbora zbrali v dvorani Radničke komore, smo bili mnogi prepričani, da se pojdemo poklonit pred Jelačićev spomenik, kakor je to bilo preje za 11. uro določeno. Toda to je odpadlo in zato je bila otvorjena širša seja Središnega odbora in delegatov, katere namen je bil predelati ves dnevni red kongresa. Vsi sklepi pa bi bili drugi dan na svečanem kongresu formalno ponovno sprejeti in potrjeni.

Predsednik Božidar Nedić je otvoril konferenco s posebnim nagovorom, v katerem je naglasil pomembnost trenutka, ko so se vojne žrtve vse Jugoslavije ponovno zbrale na svojem kongresu in to v Zagrebu, ki nas je lepo in bratsko sprejel. Rekel je: Sestajamo se v času, ko je zavel po svetu vihar, ki terja nove vojne žrtve. Še nas je mnogo, ki nosimo posledice prejšnje svetovne morije in že se ustvarjajo novi vojni invalidi.

V teh resnih trenutkih je bil Središni odbor prisiljen spremeniti svoj ogromni program. Sedanje delo mora biti forsirano in izvršeno po skrajšanem postopku.

Invalidi smo ljudje s slabimi živci, toda nesreča nas je vse združila k skupnemu delu za skupne interese. Tudi sedaj gre za naše koristi, toda upoštevati je treba resnost trenutka, zato prosim, da se vrši naše sedanje delo, čeprav v forsiranem tempu, vendarle tako, da ne omadežujemo svojih dosedanjih uspehov, ki smo jih dosegli s težkim delom. Težave so bile zelo velike a solidarnost našega dela jih je premagala. In dokler bode v naših vrstah vladala tovariška solidarnost, se nam ni treba ničesar bati. Globoko občutimo dolžnosti do svoje domovine, neomajno pa vztrajamo pri svojih zahtevah. V svojem dosedanjem delu smo imeli često priliko opaziti, da so bili ob složnem nastopu vseh naših vrst zlomljeni vsi napadi. Dokler bomo kompaktni in složni, bomo tudi močni, kakor smo bili doslej.

Izrazil je nadalje željo, da bi tudi v današnji debati prevladoval duh sloge in solidarnosti nad vsemi drugimi subjektivnimi težnjami. Skupni interesi naj nadvladajo osebne, kajti le na taki osnovi podana objektivna in stvarna kritika more biti v korist celoti.

Z željo, da bodo prisotni delegati upoštevali izražene želje, je otvoril konferenco.

Volitve predsedstva in odborov.

V smislu pravil je bil v prvi vrsti izvoljen predsednik kongresa, katero mesto je bilo soglasno poverjeno predsedniku Udruženja Božidarju Nediću, za njegovega namestnika pa je bil izvoljen Petrović Mirko, predsednik zagrebskega oblastnega odbora.

Po izvolitvi treh zapisnikarjev in overovateljev zapisnika so prišle na vrsto volitve odborov in to verifikacijskega, odbora za pritožbe in prošnje ter kandidacijskega odbora. — V prvega je bil od slovenskih delegatov izvoljen tov. Blagotinšek, v drugega tov. Marinko, a v kandidacijski odbor tov. Štefe.

Takoj po izvolitvah odborov je predsednik Nedić dal v razpravo poročilo, ki je bilo na 68 tipkanih straneh že predhodno razposlano vsem delegatom. Zaradi tega je čitanje tega poročila odpadlo, pač pa je predsednik še pred otvoritvijo debate poudaril, da to poročilo, kljub svoji obsežnosti ne nudi prave slike dela, ki je bilo v zadnjih letih tako ogromno, da se ne da popisati.

K novi invalidski uredbi pripominja, da je z invalidskim zakonom iz leta 1929 izgubilo nad 100.000 vojnih žrtev svoje pravice. Sedanji zakon daje vsem vojnim žrtvam možnost, da si pridobijo z zakonom iz leta 1929 izgubljene pravice. Za dosego tega so bili potrebni ogromni napor, vršila se je tudi neenaka borba, toda naredilo se je vse, da je prišla beseda vojnih žrtev do pravega izraza. Nismo sicer dosegli vsega, kar smo zahtevali, kajti tudi sedanja uredba ni popolna. — Ko omenja nadalje vse slabe strani sedanje uredbe, dodaja, da ni bilo mogoče doseči vsega, kajti če bi vztrajali pri svojih maksimalnih zahtevah do zadnjega trenutka, ne bi dobili nič. Največje težkoče je namreč povzročala finačna stran nove uredbe. Razlika v finančnem efektu znaša 80.000.000, za katere je bilo treba dobiti novega kredita. Naš načrt pa je predvideval finančni efekt nad 300.000.000, kar bi pomenilo približno 200.000.000 novih kreditov in ker bi bil to prenegel in previsok skok, bi najbrže uredba ne bila sprejeta, ker bi primanjkovalo kreditov. Z novo uredbo pa na žalost ni bilo izboljšano stanje vojnih vdov. Tega vprašanja Udruženje ni stavilo z dnevnega reda, marveč deluje še nadalje in bo tudi v bodoče delovalo na to, da se tudi tem žrtvam vojne popravi njihov položaj. Vojnih vdov je danes v Jugoslaviji nad 100.000, a priznanih

Vsi sveti

Žalno svečanost za padlimi in umrliimi borci iz svetovne vojne na ljubljanskem pokopališču pri sv. Križu na dan 1. novembra ob 16. uri popoldne prirede združene organizacije: Udruženje vojnih invalidov, Udruženje rezervnih oficirjev, Sreska organizacija vojnih dobrovoljcev, Legija koroških borcev in Zveza bojevnikov žalno svečanost za padlimi in umrliimi borci iz svetovne vojne na ljubljanskem pokopališču pri sv. Križu pri spomeniku judenburških žrtev.

Spored je sledeči:

1. Godba otvori svečanost z religioznim koralom.
2. Združeni pevski zbori zapoje prvo žalostinko.
3. Govor vojnega kurata.
4. Bivši vojni kurati odmolijo cerkvene molitve in zapoje »Reši nas, o Gospod!«
5. Pevci zapoje drugo žalostinko.
6. Častna palba.
7. Godba zaključi slavnost.

Vsi člani in članice iz Ljubljane in okolice naj se te svečanosti udeležijo.

Drugi dan

dne 2. novembra 1939:

Ob 9. uri dopoldne bo v frančiškanski cerkvi v Ljubljani žalna maša, po maši pa bo pri postavljenem katafal-ku žalni obred. Tudi k maši naj naši člani in članice pridejo polnoštevilno.

Oblastni odbor.

osebni vojnih invalidov komaj približno 30.000.

Začetek debate.

Po teh pojasnilih je predsednik otvoril debato. Že prvi govornik je naglašal, da ni pametno, da govorimo o naših težnjah in zahtevah sedaj, ko smo sami med seboj, marveč bi bilo umestno, da bi iznašali svoje težnje in zahteve jutri pred zastopniki oblastev in korporacij. Ker je bilo nujno potrebno, da poda še pred začetkom splošne debate verifikacijski odbor svoje poročilo, zato je bila seja prekinjena ob pol 13. uri in nadaljevanje določeno za 16. uro popoldne.

Popoldne.

Ob otvoritvi popoldanskega nadaljevanja seje verifikacijski odbor še ni mogel podati svojega poročila, ker ni dokončal svojega dela, zato je to priliko izrabil predsednik in podal nekatera pojasnila o Narodnem invalidskem fondu. Iz njegovih pojasnil posebej poudarjamo dve važni ugotovitvi, da je zaradi omejitve državnih izdatkov za invalidnino, narodni invalidski fond zelo obremenjen. Iz tega razloga je naslovilo ministrstvo za socialno politiko posebno vlogo na ministrski svet za obdavčenje industrije za narodno obrambo, in to v korist narodnega invalidskega fonda. Prav tako naj bi izšla uredba, ki bi predvidevala gotov % za ta fond od vseh nabavk ministrstva za vojsko. S sprejetjem teh dveh predlogov ministrstva za socialno politiko bi dobil narodni invalidski fond stalne dohodke in s tem bi bila dana popolna garancija, da bodo vojne žrtve redno prejemale invalidnino.

Poročilo verifikacijskega odbora.

Po kratkem presledku je podal verifikacijski odbor svoje poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da je bilo oddanih 175 polnomoči, od katerih jih

je bilo 173 verificiranih, a 2 odklonjeni.

Prizadeta delegata sta se javila k besedi in pojasnila svoje stališče, nakar sta bili tudi ti dve polnomočji odobreni ter je bilo tako na kongresu 175 polnopravnih delegatov.

Razprava o poročilu.

Če bi se hotelo vzeti celotno poročilo v temeljit pretres, bi se razprava brez dvoma zavlekla in bi trajala morda dva dni ali celo več. Toda zaradi odrejenega skrajšanega postopka so se prisotni delegati omejili le na najvažnejša vprašanja in so razpravljali predvsem o pravicah in koristih vojnih žrtev. Ne bomo priobčevali natančnejšega poteka debate in navajali imena posameznih govornikov, pač pa povzamemo najbistvenejše ugotovitve posameznih delegatov, ki so naglašali sledeče zahteve:

Pohiteti je treba z reševanjem invalidskih predmetov.

Urediti se mora zdravljenje vojnih žrtev po zdraviliščih.

Poskrbeti je treba za takojšnjo izdajo in pravilno izvajanje pravilnika za dobavo lesa in pravilnika za izdajanje posojil vojnim žrtvam.

Pospeši naj se točno in čim hitreje izplačevanje zaostalih invalidnin.

Pohiti naj se z reševanjem prijav invalidskih predmetov.

Poskrbeti je treba za striktno izvajanje določil glede zaposlitve in namestitve invalidov.

Urediti se mora vprašanje dodelitve zadostnega osobja invalidskim sodiščem.

Tudi bolezenskim invalidom in vdovam je treba zagotoviti polne pravice.

Urediti je tudi vprašanje invalidnine onim, ki so prejeli odkupnine.

Še nerešeno je vprašanje invalidov upokojencev.

Za sprejemanje invalidov v bolnice je treba izdati poseben pravilnik.

Sodnikom pri invalidskih sodiščih naj se oskrbi pravilna nagrada.

Izmed slovenskih delegatov sta se k debati oglasila tov. Kovač iz Celja, ki je naglašal potrebo ureditve vprašanja bolezenskih invalidov in vdov ter tov. Geč iz Maribora, ki je govoril o invalidih upokojencih.

Celotna debata je bila stvarna in živahna, čuli pa so se tudi glasovi protesta proti diktirani naglici in zahteve po obširnejšem razpravljanju po točkah dnevnega reda. Le kakih 15 delegatov je govorilo, toda kot je razvidno iz navedenih točk, iznešenih v debati, lahko trdimo, da so bile kljub temu prerešene najvažnejše zahteve vojnih žrtev. Toda o delovanju Središnega odbora in o obračunu ni bilo nikake debate.

Po zaključeni debati je bilo izglasovano poročilo in poročilo nadzornege odbora. — Oboje je bilo soglasno sprejeto, in prav tako je bila soglasno sprejeta tudi razrešnica.

Volitve.

Bilo je že pozno zvečer, ko so prišle na dnevni red volitve. V smislu pravil je bil izvoljen najprej predsednik, katero mesto je bilo soglasno poverjeno dosedanjemu predsedniku tov. Božidarju Nediću.

Ko se je zahvalil za poverjeno mu zaupanje, je predsednik naglasil, da bo Središni odbor, ki ga sedaj izvolimo, le začasen.

Ker kandidacijski odbor še ni sklepal o kandidatni listi, je bil odrejen polurni odmor, da je med tem časom ta odbor dovršil svoje delo.

Po ponovni otvoritvi je kandidacijski odbor predložil v izvolitev stari odbor.

Po soglasno sprejetem predlogu kandidacijskega odbora je bil sprejet sklep, da novi Središni odbor skliče tekom dveh mesecev izredno plenarno sejo, na kateri poda točno poročilo o situaciji in da plenar na razpolago svoje mandate. Sprejet je bil nadalje tudi sklep, da se smatrajo sklepi plenarne seje pravomočni kot bi bili to sklepi kongresa.

Tudi odbor za pritožbe in prošnje bi moral podati svoje poročilo. Ker pa poročevalec tega odbora ni bil več prisoten, je bil sprejet sklep, da Središni

odbor upošteva sklepe odbora za pritožbe in prošnje, in jih realizira v kolikor je to v njegovi moči.

Končno je bila predlagana sledeča resolucija

Udruženja vojnih invalidov, sprejeta na XIII. rednem kongresu, ki se je vršil dne 7. oktobra 1939 v Zagrebu.

1. Z zahvalnostjo priznavajo vojne žrtve, da je z uredbo o vojnih invalidih od 2. 12. 1938 in z njenimi spremembami od 29. 4. 1939 v marsičem popravljena gmotna situacija vojnih žrtev v naši državi. Toda da bi bilo njihovim težnjam čim popolneje in pravilneje ustrezno, zahtevajo, da se reši zakonitim potom vprašanje:

a) razdolžitve vojnih žrtev, katerih zadolžitev je nastopila kot prirodna posledica z reakcionarnim invalidskim zakonom od 1929. leta uničenih njihovih pridobljenih pravic;

b) da se jim z državnimi boni ali obveznicami izplačajo vsi neupravičeno ustavljeni invalidski prejemki v času režima invalidskega zakona iz 1929. leta;

c) da se izvrše vsi potrebni popravki v onih paragrafih uredbe, ki jih je brez potrebe ukinilo ali okrnilo ministristvo financ v času ministrovanja g. Dušana Letice.

2. Ukine naj se uredba o oddajanju vojaških kantin in ostalih objektov

ministristva vojske in mornarice iz l. 1934 in naj se zamenja s staro uredbo iz l. 1921.

3. Pri razdelitvi kompetenc z ozirom na novo administrativno razdelitev države v pogledu prenosa kompetenc invalidskih sodišč, naj se upoštevajo zahteve in želje zjedinjenih vojnih žrtev kraljevine Jugoslavije, ter naj se jemlje v obzir tudi mišljenje njihovega Udruženja,

4. Iz državnih sredstev in s pomočjo materialnih sredstev narodnega invalidskega fonda naj se v vseh kopališčih, ki jih v času kopališke sezone obiskujejo vojni invalidi zaradi zdravljenja, zgradijo higijenični paviljoni za njihova stanovanja in prehrano, da bi se na ta način izognili dosedanjemu ponižujočemu postopku pri kopališkem zdravljenju vojnih invalidov.

5. Izda naj se splošen razpis vsem upravnim oblastem glede spoštovanja in striktnega izvrševanja vseh določb invalidskega zakona kakor tudi o odgovornosti oseb, ki se pri tem pregrešijo proti svoji dolžnosti.

6. Ta resolucija naj se potom ožjega Središnega odbora dostavi predsedniku kraljevske vlade, kakor tudi ministru vojske, socialne politike in notranjih del.

Po sprejetju te resolucije je bila plenarna predkonferenca vseh delegatov zaključena.

Slavnostni XIII. kongres vojnih invalidov

V nedeljo 8. oktobra je bila otvoritev slavnostnega kongresa v isti dvorani, kjer se je prejšnji dan vršila predkonferenca delegatov.

Poleg delegatov in velikega števila ostalih invalidov in vdov, so obiskali ta kongres tudi mnogi odličniki, zastopniki oblastev in ustanov. Ko je stopil ob 10. uri v dvorano zastopnik Nj. Vel. kralja general Jovan Antić, so bili tamkaj že zbrani vsi zastopniki. Ministristvo vojske in mornarice je zastopal general Dušan Mihajlović, IV. armijsko oblast je zastopal komandant general Peter Nedeljković, ministristvo socialne politike načelnik gospod Dušan Jerenić, bansko upravo inspektor g. Aurel Šmit, mesto Zagreb senator g. Jernejec. Poleg teh so bila zastopana še razna udruženja, tako rezervnih oficirjev, dobrovoljcev, nosilcev odlikovanja Belega orla in razni drugi.

Otvoritev kongresa.

Predsednik Nedić je otvoril kongres in prav iskreno pozdravil vse imenovane zastopnike, na katere je posamezno naslovil prav lepe pozdravne besede. V svojem otvoritvenem nagovoru je predvsem naglasil, da je danes zbrano na tem mestu zastopstvo nekdanj s slavo ovenčane armade, ki pa je sedaj že izven uporabe. Naglasil je, da se zaveda momenta, v katerem prevzema odgovornost predsedstva kongresa in naglašal, da ima invalidsko udruženje za seboj lepo zgodovino 17-letnega velikega in plodnega skupnega dela. Borba, ki jo je Udruženje vodilo, je bila težka in nas je stala mnoge žrtve. Naglasil je še posebej, da so se v času te borbe zapostavljali heroji, ki so na bojnih poljanah krvaveli za svobodo domovine. Prav posebno zahvalo izreka onim, ki so nam v tej borbi pomagali. Da smo dosegli rešitev svojega vprašanja, se je v glavnem zahvaliti naši kompaktnosti in povezanosti. V naši skupni borbi za doseg svojih pravic smo prebrodili tudi najtežje zapreke, čeprav nas je to stalo novih žrtev in samozatajevanja. Doseženi uspehi še niso popolni. Potrebni je še mnogo popravil. Dosegli bomo vse, ako bomo še nadalje složni in ako se bomo skupno borili za popolno doseg svojih pravic.

K besedi se je prijavil komandant IV. armijske oblasti, general Peter Nedeljković, ki je naglasil, da ni pravilno mišljenje predsednika Nedića, da so invalidi vojska izven uporabe, marveč jim pripada še prav posebna naloga, da služijo mladim generacijam za vzor, kako smo se borili in ustvarjali Jugoslavijo. Velik je moralni kapital, da vas imamo poleg sebe žive, da bi pokazali mladini, kako požrtvovalni predstavniki visokega duha ste

vi, ki niste šli za tem, da ustvarjate materialna bogastva, nego da razširite neko idejo. Aktivna vojska vas smatra vedno za svoje. Mi bomo hodili po novih potih za starimi ideali. Živeli naši invalidi!

Navdušeno so pozdravljali vsi prisotni govor zastopnika vojske in vzklikali: »Živela jugoslovanska vojska!«

Brzjavke.

S kongresa so bile poslane sledeče brzjavke: Udanostni brzjavki Nj. Vel. kralju Petru II. in knezu namestniku Pavlu; pozdravne brzjavke pa so bile poslane predsedniku ministrskega sveta Dragiši Cvetkoviću, podpredsedniku ministrskega sveta dr. Mačku, ministru vojske in mornarice Nediću, banu banovine Hrvatske dr. Šubašiću in ministru za socialno politiko Budisavljeviću.

Nadaljni potek kongresa.

Po 10-minutnem odmoru je nato kot prvi pozdravil kongres načelnik ministristva za socialno politiko in narodno zdravje g. Jeremić, ki je sporočil prisotnim delegatom pozdrave ministra za socialno politiko, g. Budisavljevića. V nadaljnjih izjavanjih je naglasil, da ni nikogar v državi, ki bi se bal truda in naporov, ko se postavljajo in rešuje vprašanje vojnih invalidov. Vsi so pripravljeni pomagati vojnim žrtvam, da pridejo čimprej do svojih pravic. Naj vedo sedanji invalidi in tudi bodoči, če bi moralo do tega priti, da domovina ne bo pozabila žrtev onih, ki so bili onesposobljeni v borbi za njeno svobodo. V svojem nadaljnjem govoru je omenil tudi novo invalidsko uredbo ter analiziral njen uspeh za vojne žrtve. Še posebej pa je naglasil zasluge vojnih invalidov tako v borbi za Jugoslavijo kakor tudi v konstruktivnem delu pri njeni nadaljni izgraditvi.

Takoj po govoru g. Jeremića je prešel kongres na volitev, odnosno potrditev že prejšnji dan izvoljenih odborov in to verifikacijskega odbora za prošnje in pritožbe in kandidacijskega. — Verifikacijski odbor je tudi takoj podal svoje poročilo.

Ker ni bilo o poročilu nikake debate, kajti bistvene pripombe k poročilu so podali posamezni delegati že na konferenci prejšnji dan, zato je bilo poročilo izglasovano. Soglasno je bilo sprejeto tudi poročilo verifikacijskega odbora, nato soglasno sprejeto poročilo Središnega odbora v celoti. Izglasovana je bila pa tudi, in to prav tako soglasno, razrešnica starega Središnega odbora.

Izstop hrvatskih invalidov.

Takoj po izglasovani razrešnici je stopil na oder delegat oblastnega od-

bora v Osijeku, dr. Josip Krpan, predsednik sreskega odbora iz Slav. Broda, ki je prečital sledečo izjavo:

Predsedništvu XIII. kongresa Udruženja vojnih invalidov kraljevine Jugoslavije v Zagrebu.

Prisotni delegati oblastnih odborov iz področja banovine Hrvatske in to: Osijeka, Sušaka, Splita, Mostarja, Travnika in Karlovca ter delegata iz Dubrovnika in treh delegatov zagrebskega oblastnega odbora so na svojem sestanku dne 7. oktobra 1939 sprejeli soglasno sledečo

resolucijo:

1. Vojni invalidi in ostale vojne žrtve s področja banovine Hrvatske osnujejo posebno invalidsko udruženje vojnih invalidov s savezom v Zagrebu.

2. Vse sklepe, sprejete na zasedanju plenuma in kongresa Udruženja vojnih invalidov, ki se vrši v Zagrebu 7., 8. in 9. oktobra 1939, smatrajo od sedaj za neveljavne in neobvezne za vsa invalidska udruženja s področja banovine Hrvatske.

3. Likvidacija finančnih sredstev in članarine, ki so jo Središnjemu odboru v Beogradu do sedaj izplačevala pristojna finančna ravateljstva in ki so do sedaj bile skupne, osredotočene v Središnjem odboru vojnih invalidov v Beogradu, se ima takoj izvesti in porazdeliti pristojnim oblastnim odborom s področja banovine hrvatske.

V Zagrebu 8. oktobra 1939.

Čitanje te resolucije so poslušali vsi prisotni delegati v največji tišini in občutiti je bilo, kako težko je vplivala ta izjava na vse borce za invalidske pravice, ki so se doslej že 17 let borili ramo ob ramo za svoje skupne interese.

Vendar je nekoliko upanja v dobro rešitev te zadeve in v možnost nadaljnega sodelovanja podal poročevalec dr. Krpan s svojo izjavo, da z izstopom iz Udruženja vojnih invalidov kraljevine Jugoslavije ne pretrgajo duhovnih vezi, ki jih vežejo z ostalimi vojnimi žrtvami.

Izjava predsednika Nedića.

Predsednik Udruženja tov. Božidar Nedić je nato prečital sledeči sklep kongresa:

Udruženje vojnih invalidov kraljevine Jugoslavije, globoko ganjeno z izjavo svojih tovarišev iz banovine Hrvatske, smatra, da so samo posebni interesi vojnih žrtev iz te banovine naglašali tako stališče.

Zahvaljujoč se svojim hrvatskim tovarišem za koristno sodelovanje v preteklih 17 letih, konstatira nepobitno dejstvo, da so vojne žrtve naše države z združenimi močmi pod popolnoma istimi pogoji, z istim postopkom v popolni meri zaščitili interese vojnih žrtev naše države in s tem pokazali vidne uspehe, iz katerih je rezultirala pravična in socialna uredba o vojnih invalidih iz leta 1938.

Želeč svojim hrvatskim tovarišem vojnim invalidom vso srečo in uspeh v njihovem nadaljnjem delu, bo Udruženje vojnih invalidov kraljevine Jugoslavije poskušalo najti bazo, na kateri bo izvedena organizacija najpristnejšega sodelovanja vseh vojnih žrtev v naši domovini.

V tem pričakovanju se kongres zahvaljuje za izkazano gostoljubje oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov v Zagrebu in pozdravlja svoje hrvatske tovariše z

»živeli!«

Globoko so bili ganjeni vsi prisotni, ko sta si predsednik Nedić in dr. Krpan po teh izjavah segla v roke, se objela in poljubila, nakar so vsi hrvatski invalidi zapustili dvorano.

Volitve in zaključek kongresa.

Po odhodu hrvatskih invalidov so se vršile volitve. Kongres je samo formalno potrdil prejšnji dan predloženo in sprejeto kandidatno listo s tovarišem Nedićem na čelu. Po izvolitvi je tovariš Nedić izjavil, da se zaveda teže dolžnosti, ki mu jo nalaga sedanja situacija, zaveda se, da bo treba najti bazo za sodelovanje vseh vojnih

invalidov Jugoslavije tudi v bodočnosti, upa pa, da bo s podporo vseh to tudi doseženo. — Vzkliknil je:

»Naša organizacija bo živela,
Naša organizacija bo močna,
Naša organizacija bo složna!«

Sprejet oziroma potrjen je bil sklep glede pooblastila za sklicanje izredne plenarne seje in veljavnosti sklepov te seje, kar je bilo že na predvečer sprejeto.

Sprejet je bil tudi predlog, da od članarine, pobrane potom finančnih

ravnateljstev, pripada 10% Središnemu odboru, 90% pa oblastnim in središnjim odborom.

Predsednik Nedić je nato zaključil kongres z ugotovitvami, da smo že mnoge težkoče prebrodili in upa, da bomo tudi v bodoče premostili ovire in našli pravo pot do skupnega in složenega sodelovanja.

Zahvalil se je mestu Zagrebu za gostoljubje in zaključil kongres.

Prisotni delegati so nato z vzklikanjem kralju in domovini odhajali iz dvorane.

Ranjeni in obenem bolezenski invalidi

Imamo invalide, ki so bili ranjeni in pohabljeni, poleg tega pa imajo še bolezni. Po § 118 uredbe se prišteva take med bolezenske invalide in prihajajo na ta način v poštev za popolno priznanje le pogojno, to je, ako so imeli leta 1923. najmanj 50% in dosežejo sedaj najmanj 70% nesposobnosti. To pa ni pravilno, ker taki invalidi morajo imeti že samo kot ranjenci in pohabljeni brezpogojno vso zaščito, ako imajo najmanj 20% nesposobnosti.

Glede teh invalidov je bilo na zadnjem oblastnem obnem zboru precej kritike, posebno tov. Jurak iz Novega mesta je navajal slučaj tov. Perovška, ki pa bo sedaj popravljen.

Vrhovno invalidsko sodišče v Beogradu je pritožbi tov. Perovška, ki jo je vložil preko sreske organizacije v Novem mestu, ugodilo, prvoinstančno rešenje razveljavilo in odredilo ponovno sojenje v smislu dokazov in pojasnil v pritožbi. Sedaj bo ponovno pregledan in zaslišane bodo tudi priče.

Ker je bilo že več takih ugodnih rešenj, pojasnimo zadevo, da se bodo dotični, ki imajo take slučaje, vedeli ravnati.

Besedilo § 118 uredbe ne daje sodnikom popolnoma jasne slike za pravilno priznanje. In sicer pravi »vojni invalidi, ki so zaradi bolezni ali zaradi bolezni in ranitve proglašeni itd.«

Po tem besedilu se smatra, ako ima invalid na primer zaradi ranjenja 20 odstotkov in zaradi bolezni 20 odstotkov, torej skupno 40 odstotkov, da ne izpolnjuje pogojev za invalidnino kot invalid bolnik, ki ni imel leta 1923 skupaj najmanj 50 odstotkov nesposobnosti. Prišteva se ga torej med invalide bolnike.

To ni pravilno.

Besedilo § 118 uredbe je smatrati tako, da velja izključno samo za invalide bolnike, ne pa tudi za tiste, ki so ranjeni.

Ako pa je invalid ranjen, se ga mora vpoštevati kot ranjenca, čeprav ima poleg tega še bolezen.

Pač pa je razumeti besedilo »zaradi bolezni in ranitve« tako, da se ne more invalida vpoštevati med invalide ranjence, ako je samo bolan, pa čeprav je bil poleg obojenja tudi ranjen, pa od ran nima danes nobenih posledic ali pohabe.

Recimo, da je bil ranjen v nogo brez posledic, sedaj pa boluje na pljučih. Takega ni mogoče smatrati kot invalida ranjenca, pač pa samo kot bolnika.

Zato je treba smatrati tudi že gori omenjeni slučaj invalida, ki ima zaradi ranjenja 20% in zaradi bolezni

20%, kot invalida ranjenca. Njemu gre priznanje invalidnine tudi, ako ni imel leta 1923 najmanj 50% nesposobnosti. On sploh ne spada med invalide, omenjene v § 118 uredbe.

Lahko pa je tudi slučaj, da je invalid danes samo bolnik, pa ga je treba vpoštevati kot ranjenca.

Na primer ako je bil prestreljen skozi pljuča, pa danes trpi na pljučni bolezni samo vsled rane. Takega je vpoštevati med ranjence.

Zato svetujemo tistim, ki so bili v smislu tega napačnega tolmačenja neupravičeno odklonjeni, da se poslužijo pravice ponovnega sojenja v smislu § 81 uredbe.

V prednjem smo pojasnili, katere invalide je treba smatrati kot ranjence in obenem bolnike, in katere samo kot bolnike.

Za bolnike je tudi važno, kako jim komisije vpoštevajo in ocenijo njihove bolezni. Rado se pripeti, da bolezni ne priznajo kot vojne, pa jih ne ocenijo ali jih sploh brišejo. Posebno take bolezni, ki so se pozneje po vojni pojavile, zelo negotovo priznajo.

Zato je priporočati, da dotični invalidi pribavijo v smislu § 80, odst. 6 uredbe, izpričevala zdravnikov, ki poznajo dotične bolezni in lahko potrdijo, da so nastale v vojni. Na ta način se lažje dokaže preglednim komisijam priznanje dotičnih bolezni. Komisije pa, ako same ne morejo ugotoviti izvira bolezni, navadno ne pošljejo dotičnih h konstatacijam, pač pa enostavno procenite kar brišejo.

Zgodilo se je celo, da pregledna komisija svojih prvotnih odločb več ne priznava.

Nekemu invalidu je prvoinstančna komisija priznala radi poškodb na roki 20%, radi bolezni pa 30%, torej skupaj 50% nesposobnosti. Invalidsko sodišče mu je priznalo invalidnino za 50%, vrhovno invalidsko sodišče pa jo je potrdilo samo za 20%, za ostalih 30% pa je reklo, da mora pregledna komisija še enkrat ugotoviti, ako izvira bolezen iz vojne. Prvoinstančna komisija ga je še enkrat pregledala, toda verjela je bolj vrhovnemu sodišču kot sama sebi. Dotičnemu je potem priznala samo 20% za roko.

Kdo je torej merodajen odločati o poškodbah, ali zdravniške komisije ali invalidska sodišča? O tem naj odloči sedaj pritožba in drugoinstančna pregledna komisija.

Iz tega se vidi, da se z bolezenskimi invalidi napačno postopa in krivo tolmači tozadevne predpise, poleg tega, da imajo že itak po uredbi prikrajšano zaščito.

dokazati z listino vojaškega oblastva, da izvira njegova poškodba resnično brez njegove krivde iz vojne.

Iz tega besedila je razumeti tudi, da ne velja samo za take invalide, ki se šele prvič prijavljajo, ali do sedaj še niso bili zaščiteni, pač pa tudi za take, ki so bili reducirani radi kazni, zamujenih prijav pritožb itd., torej take, ki imajo do sedaj negativna rešenja in so imeli odklonjene vse pravice po invalidskem zakonu, ali pa tudi za 20% invalide, ki po inv. zakonu iz l. 1929 niso imeli nobenih pravic. V nasprotju s tem dovolj jasnim besedilom pa čitamo v pravilniku o dajanju zdravniške pomoči, strežbe in oddajanju zdravil z dne 12. aprila 1939

(Sl. list 45/39), člen 26 med prehodnimi določbami sledeče:

»Pravice, predvidene v tem pravilniku, smejo uživati pred novo sodno odločbo:

1. osebe, ki imajo izvršne sodne odločbe po invalidskem zakonu iz l. 1929 in njegovih spremembah in, dopolnitvah, a so jim finančne direktije pred 1. aprilom 1939 izplačevanje invalidskih prejemkov začasno ustavile zaradi cenila (cenzusa) ali dokončno ustavile zaradi odkupa (odst. 1, § 116 uredbe).

2. vojni invalidi, ki so po invalidskem zakonu iz l. 1929 in njegovih spremembah in dopolnitvah priznani za take, toda brez pravice do invalidskih prejemkov zaradi cenila ali zato, ker so bili v državni službi (odst. 2, § 116 uredbe).

3. vojni invalidi s 30 in več odstotki nesposobnosti za pridobitno delo, ki so bili priznani po invalidskem zakonu iz l. 1925, ki so pa po istem zakonu prejeli odkupnino invalidnine ali pa invalidska sodišča še niso mogla rešiti njih predmet po invalidskem zakonu iz l. 1929 (odst. 4, § 116 in odst. 2, § 119 uredbe).

4. osebe, ki prejemajo invalidske prejemke po §§ 102 in 105 inv. zakona iz l. 1929 na podstavi sodnega potrdila in

5. vojni invalidi s 30 in več odstotki nesposobnosti za pridobitno delo, ki so zaradi bolezni priznani za take po inv. zakonu iz l. 1925, so pa po § 113 inv. zakona iz l. 1929 obdržali pravico do

brezplačnega zdravljenja in vožnje (odst. 3, § 118 uredbe).

Iz tega besedila se vidi, da priznava pravilnik o zdravljenju pravico zdravljenja ali ortopediranja pred izvršnimi sodnimi odločbami (rešenji) samo takim osebam, ki lahko dokažejo z rešenji po prejšnjih zakonih, da so imeli to pravico in jim sploh ni bila nikoli odvzeta. Dočim pa za take, ki so izgubili pravice ortopediranja, pa tudi danes čakajo rešenj (reduciranci) sploh ne velja in ne morejo doseči ortopediranja preden ne dobe rešenj invalidskih sodišč.

Protezna delavnica se drži določil pravilnika o zdravstveni pomoči in odklanja vsem drugim ortopediranje, ki niso navedeni v gori navedenem čl. 26 tega pravilnika.

Kako more pravilnik določiti kaj takega proti uredbi, ki je vendar zakon? Ker pravi uredba, da pripada ortopediranje, preden dobi sodno rešenje, vsakemu, ki lahko dokaže, da je dobil samo poškodbo ali pohabo v vojni brez lastne krivde, mora to držati za vse, torej tudi za take, ki po prejšnjih zakonih te pravice niso imeli (reduciranci) če dokažejo, da jim po novi uredbi gre ta pravica.

Dokaže pa se to najlažje tako, da Protezna delavnica vpraša pristojno okrožno invalidsko sodišče, ki lahko iz akta razvidi po vseh podatkih, ako dotični ima pravico po novi uredbi, odnosno ako mu bo ista priznana.

Naj se razčisti to nesoglasje in spravi v sklad!

SLUŽBENI DEL

Obvestila uprave Narodnega invalid. fonda

11. seja je bila 31. avgusta 1939. Sprejeti so bili referati: o kopališkem zdravljenju vojnih invalidov, o dodeljavanjih kreditov banovinarjem za trenutno podporo voj. žrtvam (invalidskega odseka pri banski upravi pa še ni — op. ur.), o izvršenih izplačilih komisarija min. soc. pol. v posameznih kopališčih, kjer so se zdravili vojni invalidi, o denarnih podporah v nujnih slučajih — pa se vsi dokumentirani izdatki odobravajo in so po zakonu osnovani.

Sprejme se tudi Pravilnik za delo Narod. inv. fonda, ki ga zdaj pregleduje Glavna kontrola, ker sta ga odobrili ministristvi soc. pol. in financ.

Referira se vprašanje o oddajanju kantin, restavracij in bufetov v državnih objektih. Po vsesplošni diskusiji je sklep, da se naj v bodoče daje Nar. inv. fondu mišljenja za predmete, ki so v teku in to takoj. Narodni inv. fond bo preko ministristva vojske in mornarice deloval, da se postopek za izdajanje kantin itd. olajša na ta način, da se sedanja uredba o izdajanju kantin itd. nadomesti s prejšnjo iz leta 1921.

Glede dajanja dovoljenj za prireditve tombole posameznim organizacijam Udruženja na terenu druge invalidske organizacije, je sklenjeno, da se dado taka dovoljenja samo za področje dotične organizacije, da se tako izogne vsaka konkurenca.

Ker je izžrpan prej določen kredit za kopališko zdravljenje oficirjev-invalidov, se sklene zaprositi ministristvo soc. pol. za naknadni kredit 50.000 din.

Na predlog Sred. odb. U. V. I. seja sklene odobriti prošnjo za subvencijo v znesku 100.000 din.

Po vsestranski debati glede vrnitve kazni posameznih liferantov, ki so jih plačali Narod. inv. fondu potom sodne obsodbe, seja v načelu sprejme, da se vrnitev vrši samo v mejah možnosti in po kronološkem redu.

Po vprašanju predloga o ustanovitvi »Invalidskega koša«, je sklep, da se o tem razpravlja na prihodnji seji.

Določi se član Uprave fonda, da pripravi referat o organizaciji gospodarskega poslovanja Fonda in Sred. odb. Udruženja na podlagi pooblastil, ki so predvidena po inv. uredbi.

Naposled se sklene, da se sporoči ministrist. za kmetijstvo, da se v nekatere kraje igra ruleta in da se postavljajo avtomati brez odobrenja ministristva in prehodnega mišljenja Nar. inv. fonda.

12. seja je bila 4. septembra 1939. Radi referata o dohodkih fonda se razvije diskusija. Vsled tega se sklene, da se pristopi k povečevanju materialnih sredstev fonda. Kajti izdatki fonda so radi nove Uredbe večji.

Sklene se, da se o posameznih pravicah na razna pooblastila, ki jih daje nova Uredba, obveste vsa ministristva in se jim naroči, da pouče višji svoje organe, da morajo taka pooblastila (koncesije) biti rezervirana samo za vojne žrtve in njihove organizacije.

Rešujejo se predmeti za denarno podporo glede zdravljenja, pa se posamezni slučaj, ki so nujni, odobre.

Rešujejo se predmeti na posamezna vprašanja, ki so prispela, o ustvaritvi gospodarskega odseka pri Fondu in posebne gospodarske sekcije v delokrogu Sred. odb. U. V. I., ki bi se bavila z organizacijo koncesij, ki jih določa § 39 Uredbe.

Sklene se, da se o tem važnem vprašanju razpravlja in sprejme definitiven sklep, ko bo »Pravilnik« fonda odobren.

Po vprašanju honorarja dnevnicarjev, ki jih je postavil Sred. odb. U. V. I. pri invalidskih sodiščih, Sred. odb. U. V. I. odobri potreben kredit za tekoči mesec.

13. seja je bila 7. septembra 1939. Glede »Pravilnika« za delo Nar. inv. fonda, ki se še vedno nahaja pri Glavni kontroli, se sklene, da se delegirata dva člana fonda in intervenirata, da bo »Pravilnik« čimprej odobren, da bi se z zavlačevanjem ne delalo škode fondu.

Ker se je pokazala potreba, da se banske uprave podrobno obveste o privilegijah za gospodarsko okrepitev invalidov po novi Uredbi, je sklenjeno, da se preko ministr. soc. pol. pošljejo kralj. banskim upravam informacije, a posebno da se pri tem opozorijo na pravice vojnih žrtv po § 2 Uredbe.

(Pri banski upravi pa še nimamo invalidskega odseka, kakor ga predvideva Uredba. — Op. ured.)

Po referatu o zobnih protezah in o zdravljenju invalidov doma, se sklene, da se postopa od slučaja do slučaja in to po materialnih sredstvih in po možnostih fonda.

Rešujejo se prošnje glede nujnih podpor invalidom, kopališkega zdravljenja i. dr. ter se sklene iste nakazati.

V zvezi s prejšnjim sklepom se sklene, da se piše min. vojske in mor-

Ali imajo invalidi pravico do ortopediranja pred sodnimi rešitvami?

Uredba o spremembah in dopolnitvah z dne 29. aprila 1939, M 3, št. 446 (Sl. list 629/103/1938) določa v odst. 5 § 1, k odst. 2 § 7 invalidske uredbe od XII. 1938 dobesedno sledeče:

»Vojni invalid ima pravico do zdravljenja in dobivanja protez in drugih ortopedskih pripomočkov kakor tudi do brezplačne vožnje v ta namen tudi že pred izvršno sodno odločbo, če dokaže z listino vojaškega oblastva, da je dobil rano, poškodbo ali pohabo v vojni in brez svoje krivde.«

To besedilo pove dovolj jasno, da ni treba čakati nobenih rešenj ako invalid potrebuje ortopediranje, pač pa mora Protezni delavnici verodostojno

narice predlog, da se naj odslej pri dodeljevanju kantin zopet uveljavlja uredba iz leta 1921., da bi tako invalidi lažje in bolj gotovo prišli do svojih pravic.

11. sept. 1939 je bila 14. seja. Na podlagi prejšnjega sklepa uprave je bila intervencija pri Glavni kontroli radi odobritve pravilnika za delo fonda ter je po vsestranski diskusiji bilo načelno sklenjeno, da se ga z majhnimi spremembami sprejme v projektu. Tako bo pravilnik v najkrajšem času odobren.

Nadaljuje se referat s prejšnje seje o dohodkih fonda s tem, da se utrdi program dela v vseh detajlih, ko bo pravilnik odobren.

Glede vpeljave invalidskega koša, seja sklone, da se ta organizacija začasno odloži, dokler se splošne gospodarske razmere v državi ne izboljšajo. Preide na reševanje važnih predmetov. Sklenjeno je, da se dobro mišljenje za najemnino kantin izreče za kantine vojnih invalidov po uredbi. Odobreni so izdatki vojnih invalidov v zdraviliščih. Izdana je nujna denarna pomoč v težkih slučajih. Rešeno je, da se da dobro mišljenje kmetijskemu ministrstvu na prošnjo sreskega odbora URI v Varaždinu za postavitev avtomatov v delokrogu oblastnega odbora v Zagrebu in v soglasnosti z njim. In to zato, ker se bo čisti dobiček uporabljal za zidanje doma za vse invalide, a dom sam bo lastnina fonda. Izpopolnjena je vloga na ministrstvo vojne in mornarice, da se olajša postopek pri najemninah za kantine in bifeje v vojnih objektih.

15. seja.

Čita se akt Glavne kontrole glede pravilnika fonda. Sklene se, da se na podlagi pripomb Glavne kontrole, da se v najkrajšem času naredi nov načrt pravilnika in preda zopet na pregled in odobritev ministrstvu soc. politike in ministrstvu financ, a potem še Glavni kontroli. Dovolj se denarna podpora v nujnih slučajih. Dala so se soglasno mišljenja in priporočila za najemnino posameznih kantin pri vojski. Odobrena so priporočila za prehrano invalidov v zdraviliščih.

17. seja je bila 17. septembra 1939.

Poroča se o referatu o invalidskih znamkah in uvedbi istih pri ministrstvu pošte in brzojava. Seja sklone, da se urgira sestav komisije, ki jo imajo, da določijo podlago, na kateri bi se oživitvorila ta dajatev po uredbi o vojnih invalidih. Ker je vpeljava invalidskih znamk zelo važna za redne dohodke fonda, se sklone, da po intervenciji pri pristojnih mestih to vprašanje pride še enkrat na sejo.

Ker je proslava v domovih slepih v Zemunu, seja sklone dati podporo 3000 din vojnim invalidom, tistim invalidom, ki so v teh domovih.

Z ozirom na davanje nujne denarne pomoči in načina, kako bi se najbolj pravično lahko delila, seja sklone, da dva člana preštudirata to vprašanje in poročata na prihodnji seji. Glede dajanja trafik, seja sklone, da se to vprašanje debatirano preštudira in da dajatev dobe v veliki večini samo vojne žrtve. Radi tega je potrebno, da se pregleda sedanj položaj trafikantov, kakor v Beogradu, tako tudi v celi državi, da je mogoče rešiti to vprašanje v korist vojnih invalidov.

18. seja je bila 20. septembra 1939.

V poročilu o invalidskih znamkah se konstatira, da se določena komisija sestane čim prej, tako da bodo te dajatev čim prej oživitvorjene.

Določeni člani podajo poročilo glede namestitve dnevnice pri invalidskih sodiščih, kakor je bilo sklenjeno na seji od 7. septembra t. l. Po podrobni diskusiji seja sklone, da se predlaga ministrstvu socialne politike, da se začasno postavljene dnevnice, ki so do sedaj poslali svoje dokumente, namestijo za zvaničnike, dnevnice, soglasno svojim šolskim kvalifikacijam pri prvoinstančnih invalidskih sodiščih in pri vrhovnem invalidskem sodišču, a v breme narodnega invalidskega fonda. Po prošnji Srednješolske matice vojnih sirot seja sklone, da se v mejah mogočnosti pomaga vojnim sirotam, ki so pod zaščito Srednješol-

ske matice. Poleg referata o izpraznjenih mestih pri posameznih okrožnih sodiščih seja sklone, da se namestijo izključno vojni invalidi, kakor je podan predlog, in to začasno, dokler ne podajo dokumente za definitivno namestitev s strani ministrstva socialne politike v breme nar. invalid. fonda.

Glede referata o dospelih prošnjah za dajanje mišljenja o najemu kantin v vojnih objektih seja sklone, da se dá povoljno mišljenje poleg stalne klavzule za fond.

Pri poročanju o tekočih predmetih se obravnavajo izdatki za kopališko zdravljenje in za nakup zdravil.

19. seja je bila 22. septembra 1939.

Glede denarnih podpor v nujnih slučajih seja načelno sklone, da se v bodoče taka podpora daje preko oblastnih odborov. Središnji odbor mora poskrbeti za potrebno kontrolo, da se taka pomoč daje izključno samo osebam, ki so zaščitene z uredbo. Taka podpora se bo dajala preko oblastnih odborov do 300 din, a v zelo težkih slučajih nad 300 din od nar. inv. fonda. Nar. inv. fond bo preko »Vojnega invalida« objavil razpis, ki bo določal, na kakšen način se bodo vršile dajatve take nujne pomoči.

Po referatu o nagradah članom komisije za pregled invalidov seja sklone, da glede predpisov in namena izdajanja nar. inv. fonda in zakonite mogočnosti, da bi se honorirale prvoinstančne inv. komisije, ker se ta posel vrši v mestih in v času rednega službenega dela. Debatira se vprašanje o prenosu enega dela poslovanja inv. fonda v delokrog dela hrvatske banovine, seja sklone, da se to vprašanje dobro prouči in pride pri prihodnji seji na dnevni red.

Radi tega se naroči Središnjemu odboru, da on poda svoj načrt fondu čim prej.

Prehaja se na rešitev tekočih nujnih poslov in se odobri nujna denarna pomoč na posamezne dospele prošnje. Nadalje se razpravlja o predloženih spremembah pom. osobja pri posameznih invalidskih sodiščih; za posamezne kantine in bifeje je dana soglasnost in priporočilo, da se odstopijo vojnim invalidom.

20. seja je bila 25. septembra 1939.

Po prečitaniu zapisnika prejšnje seje se preide na dnevni red. Razvije se debata o predloženem načrtu pravilnika za podeljevanje posojil, ki se v načelu sprejme s tem, da se na prihodnji seji predloži v definitivno reševanje po posameznih točkah. Poleg tega načrta se ima razmnožiti tudi predlog za zavarovanje dolžnikov, ki mislijo prositi posojila iz sredstev fonda in ga dostaviti članom in namestnikom v preštudiranje. Na poročilo, da je Glavna kontrola odobrila po sprejetih spremembah pravilnik o organizaciji poslovanja fonda, se sklone ta pravilnik tiskati. Da se zagotovi nar. invalid. fondu čim večja materialna sredstva, reši uprava, da bo podvzela vse mere na pristojnih mestih, da se načelno unese v načrt uredbe 1% dohodkov od vseh dobav za državo. Seja je sprejela v načelu pripravljen načrt uredbe s tem, da se na eni prihodnjih sej predela v detajlih.

Končno so bile odobrene nekatere podpore in izdatki za zdravljenje v toplicah in razpored zaposlenja invalidov na prazna mesta pri invalidskih sodiščih.

Prejeli smo sledeče

Pojasnilo

Drav. finančne direkcije v Ljubljani:

Iz določil čl. 17 pravilnika k invalidski uredba z dne 1. XII. 1938 in § 71 te uredbe izhaja, da finančna direkcija ni upravičena na novo priznavati bodisi osebne ali rodbinske draginske doklade, ki jih uživalec invalidnine doslej ni prejemal, marveč da spada priznavanje takih doklad v delokrog invalidskih sodišč.

Zato izvolite obvestiti vse svoje Krajevne odbore ali občine, da morajo upravičenci svoje prošnje za ose-

ne doklade, kakor tudi za rodbinske doklade (za novoročene žene, novorojene otroke) pošiljati neposredno pristojnemu okrožnemu kot invalidskemu sodišču. Da se pospeši postopek, naj svoji prošnji takoj sami prilože:

1. prepis naše odločbe iz leta 1939 o prevedbi na prejemke po Uredbi iz leta 1938;

2. potrdilo davčne uprave o predpisu osnovnih neposrednih davkov in za novopriraslega rodbinskega člana in

3. poročni list, da je uživalec novoročenec, oziroma rojstno potrdilo za novorojene otroke.

Doslej k nam dospele prošnje za priznanje doklad smo sproti odstopali pristojnim invalidskim sodiščem in o tem prosilca obveščali.

V pristojnost finančne direkcije spada pa še nadalje vsaj začasno, znižanje ali ustavev invalidskih prejemkov, pa tudi zvišanje draginskih doklad zaradi menjave draginskega razreda. Zato naj uživalci invalidnine še nadalje predlagajo finančni direkciji prijave o vseh spremembah, ki imajo za posledico znižanje ali ustavev prejemkov. Predlagajo naj pa finančni direkciji tudi prošnje za zvišanje draginskih doklad, če so se preselili v kraj višjega draginskega razreda. Dasi po uredbi niso dolžni pribavljati finančni direkciji potrebna potrdila, naj v svojo korist, da se nakazilo pospeši, po možnosti svoji prošnji priložijo potrdila občine višjega draginskega razreda, kdaj so se preselili in da je nova občina njih stalno bivališče. Enako naj bi pri izselitvi v občino nižjega draginskega razreda po možnosti hkrati s prijavo priložili potrdilo občine o dnevu stalne izselitve.

Ker spada po čl. 17 pravilnika v delokrog finančne direkcije zvišanje ali znižanje draginskih doklad zaradi spremembe draginskega razreda, bi bilo mogoče umestno, da Udruženje vojnih invalidov izposluje spremembo določil tako, da bi tudi priznavanje draginskih doklad, zlasti pri že prevedenih uživalcih invalidnine spadalo v delokrog direkcije, kakor ji je spadalo vse delo z draginskimi dokladi po prej veljavnih invalidskih predpisih in slično, kakor pri državnih uslužbencih in upokojencih.

Sreski in krajevni odbori

Cerknica. Krajevni odbor opozarja svoje člane in članice, da takoj poravnajo članarino in naročnino za list »Vojni invalid«, sicer se jim bo prihodnja številka ustavila. Nekateri so že precej časa v zaostanku. Krajevni odbor pa nima denarja, da bi za nje zalagal. Naj gotovo vsak poravna, da ne bo nepotrebnih brisanj, potem pa zopet vpisovanj.

Maribor. Opomin za poravnavo naročnine. Sreski odbor UVI v Mariboru poziva vse člane in članice, ki še dolgujejo na članarini in naročnini za leto 1939, da se nemudoma odzovejo temu opominu, ker bo v nasprotnem slučaju Sreski odbor primoran vsem dotičnim list ustaviti. — Oni člani in članice pa, ki so prejeli pismene opomine, naj zapadlo članarino oziroma naročnino takoj nakažejo po priloženih poštinih položnicah, ali pa osebno plačajo invalidski pisarni, Rotovski trg 1, med uradnimi urami dopoldne vsak ponedeljek, sredo in soboto. — Poudarjamo, da pri invalidnini, od katere se odtegne 1% za članarino, ni zapadlena naročnina za list, vsaj za enkrat še ne. Mnogi si namreč tako mislijo, pa se motijo.

Slovenska Bistrica. Krajevni odbor UVI v Slov. Bistrici sporoča vsem članom in članicam, da kdor hoče imeti pismen odgovor od odbora v kaki informacijski zadevi, mora predložiti znamko za odgovor, ker drugače odbor ne bo dajal nikakih pismenih odgovorov. To naj vzamejo na znanje vsi oni, ki hočejo dobiti pismena pojasnila!

Ptuj. Sreski odbor UVI v Ptujju bo prevzemal pristojbine in potrebne invalidske listine z nerabljenimi slika-

mi onih vojnih invalidov, vdov in ostalih oseb, ki so zaščitene po novi invalidski uredbi in ki želijo naročiti nove železniške legitimacije za polovično vozno ceno — najdalje do 10. decembra 1939. Kdor ima pravico do železniške legitimacije, je pojasnjeno v našem listu »Vojni invalid«, št. 10 od 1. oktobra 1939. Vsak si mora preskrbeti prepis rešenja, overovljen od sodišča. — Odbor.

Trebnje. Krajevni odbor vabi vse člane in članice, da se sigurno zglasijo najkasneje do 10. novembra t. l. v trafiki članice tov. Čufarjeve.

Sevnica. Vsem članom tuk. K. O. v pomirjenje povemo, da naj se nikar ne boje, da se njihove prijave ne bodo rešile. Vsi bodo dobili rešenja! Dela se odločno za pospešitev. Ne poslušajte tistih, ki vas nalašč begajo in razburjajo, češ, saj ne bo nikoli nič in tako dalje. Iz Novega mesta je že mnogo prijaviteljev prejelo rešenja. Iz Celja pa prihajajo mnoga poizvedovanja, in tem bodo v kratkem sledila tudi rešenja. Zato le mirno kri in potrpljenje! — Javljamo tudi, da se 15. t. m. preseli tajništvo Krajevnega odbora v hišo, ki je bila last Pepi Cimperška, sedaj last g. Kruleja. (poleg Krulejeve gostilne). Vhod je skozi vežo, prva vrata desno! — Obenem nannanjamo, da bodo od 15. t. m. dalje za člane uradne ure samo ob torkih in petkih od 8. do 12. ure. Izvzeti so samo sejmiski dnevi. Naj druge dni nihče ne prihaja k tajništvu, ker ne bo mogel nič opraviti! Pa tudi ob torkih in petkih po 12. uri tajnik ne more več poslovati. Ob nedeljah in praznikih dopoldne se bodo dajale samo informacije. Vse člane nujno prosimo, da si to dobro zapomnijo! — Vsak novi član naj se takoj, ko prejme rešenje Vrhovnega sodišča iz Beograda, javi v tajništvo.

Sevnica. Ker mora sedaj imeti vsaka z invalidsko uredbo zaščitena oseba, če se hoče za polovično ceno voziti, novo legitimacijo (glej »Voj. invalida« od 1. oktobra t. l. str. 3), pozivamo vse tiste člane in članice, ki pridejo v poštev in ki si žele nabaviti železniške legitimacije, da se najkasneje do 25. t. m. javijo pri K. O. Sevnica. Vsak naj prinese s seboj sodno overovljen prepis rešenja, novo sliko, ki mora biti velika 6×9 cm ter 20 din. V poštev pridejo tudi tisti invalidi, ki so bili z zakonom iz l. 1929. radi davka, odkupnine itd. reducirani. Po novi uredbi dobe polovično vožnjo tudi že priznane vojne vdove, starši padlih itd. (glej članek v zadnji številki »Vojnega invalida«). — Na zadnjem občnem zboru se je sklenilo, da plača vsak član za vzdrževanje K. O. mesečno po 1 din. Če se člani ne bodo držali tega sklepa, Krajevni odbor ne bo mogel izvršiti svojih dolžnosti. Zato pozivamo člane, da se sklepa občenega zbora drže in plačajo redno tiste dinarje. To velja ševeda samo toliko časa, dokler ne bo imel Krajevni odbor spet svoje dohodke, ki so mu bili z reorganizacijo odvzeti. — Tisti, ki za letos še niso poravnali članarine in naročnine, naj to nemudoma store. Kdor v tem mesecu ne bo imel vse v redu, se mu bo ustavil list in se ga ne bo več smatralo članom.

PROŠNJA.

Vojni tovariši, ki so bili skupaj z Josipom Logarjem iz Ljubljane na tirolski fronti in v bolnicah od l. 1915 do 1917, se naprošajo, da sporoče svoj naslov njegovi vdovi Mariji Logar v Ljubljani, Cerkvena ulica 21.

Dobrodošča trafika v Ljubljani

se odda vojni žrtvi. Pismene ponudbe je poslati na naslov: Sreski odbor UVI v Ljubljani.

VOZNE OLAJŠAVE.

Vsem Sreskim in Krajevnim odborom smo poslali po en izvod Službenega lista kr. banske uprave, v katerem je Pravilnik za vozne olajšave vojnim žrtvam, ter smo jih obremenili za zneske po 2 din, kar naj vzamejo na znanje za poravnavo.